T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/163
KARAR NO : 2023/534
KARAR TR : 10/07/2023

ÖZET: Taraflar arasında imzalanan sistem kullanım anlaşmasının ilgili hükmünün ihlal edildiğinden bahisle TEİAŞtarafından düzenlenen *"sistem kullanım ceza ücreti"* konulu faturanın tahsili amacıyla özel hukuk tüzel kişisi aleyhine genel hükümlere göre açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Türkiye Elektrik İletim A.Ş.
Vekili : Av. H. U. A
Davalı : ....Endüstrisi ve Ticaret A.Ş.
Vekili : Av. D. D

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Asıl davada davacı ....Endüstrisi ve Ticaret A.Ş. vekili tarafından, taraflar arasında sistem kullanım anlaşması bulunduğunu, davalı şirketin müvekkiline 16/02/2011 tarihli 252.340,88 TL bedelli, ceza faturasını gönderdiğini, ancak sözleşme uyarınca cezai şart uygulanabilmesi için kullanıcıya bir uyarıda bulunulması ve uyarıda ihlalin ortadan kaldırılması için makul bir süre tanınmasının zorunlu olduğunu, ceza miktarının fahiş olduğunu ileri sürerek, davaya konu faturadan dolayı şirketin borçlu olmadığının tespitine, borçlu olduğunun tespiti halinde fahiş ceza faturasının tenkisine karar verilmesi için Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2015/569 sayılı dosyasında menfi tespit davası açılmıştır.

2. Birleşen davada davacı Türkiye Elektrik İletim A.Ş. vekili tarafından, taraflar arasında imzalanan sistem kullanım anlaşmasının ilgili hükmünün ihlal edildiği gerekçesiyle 16/02/2011 tarihli ve 252.340,88 TL tutarlı ceza fatura bedelinin fatura alacaklarına son ödeme tarihinden itibaren 6183 sayılı Kanun'un 51. maddesinde belirtilen gecikme zammının KDV'si ile birlikte uygulanması suretiyle tahsili için İstanbul Anadolu 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2015/1212 sayılı dosyasında alacak davası açılmış, bilahare mahkemenin 22/02/2017 tarih ve E.2015/1212, K.2017/171 sayılı kararı ile dava dosyaları arasında hukuki ve fiili bağlantı bulunduğu gerekçesiyle dava dosyasının Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2015/569 sayılı dosyası ile birleştirilmesine yargılamanın bu dosya üzerinden yürütülmesine karar verilmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesi 21/02/2019 tarih ve E.2015/569, K.2019/169 sayılı kararı ile, asıl davanın kabulüne, birleşen davanın derdestlik dava şartı yokluğu nedeniyle reddine karar vermiştir. Bu karar, taraflar vekillerince temyiz edilmiştir.

4. Yargıtay 6. Hukuk Dairesi 06/10/2021 tarih ve E.2021/643, K.2021/643 sayılı kararı ile, 7257 sayılı Kanun ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerine ilişkin ceza-i şartlara ilişkin uyuşmazlıkların idari yargı yolunda görüleceği hükme bağlandığından yargı yoluna ilişkin bu değişikliğin usul hükmü niteliğinde olduğu, derhal ve kesinleşmemiş tüm uyuşmazlıkları da kapsar şekilde uygulanması gerektiği, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine kadar verilmesi gerektiği belirtilerek hükmün bozulmasına karar vermiş, taraflar vekillerinin kararın düzeltilmesi istemi de reddedilmiştir.

5. **Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesi 09/06/2022 tarih ve E.2022/21, K.2022/424 sayılı kararı**ile, uyuşmazlığın idari yargı yerinde görüleceğinden bahisle HMK'nın 114/l-b ve 115. maddeleri uyarınca, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş, karara karşı taraflar vekillerince temyiz isteminde bulunulması üzerine Yargıtay 6. Hukuk Dairesi 31/10/2022 tarih ve E.2022/4752, K.2022/5053 sayılı kararı ile, hükmün onanmasına karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Asıl dava, taraflar arasındaki sistem kullanım anlaşması gereği düzenlenen ceza faturalarından dolayı borçlu olmadığının tespiti, birleşen dava ise ceza faturalarının tahsili istemine ilişkin olup,

mahkememizin bozma kararı öncesi 21/02/2019 tarih ve 2015/569 Esas 2019/169 sayılı kararı sayılı dava dosyasında asıl davanın kabulüne, birleşen davanın derdestlik nedeniyle reddine dair verilen kararı asıl davada davalı- birleşen davada davacı vekili ile katılma yoluyla birleşen davada davalı vekili temyizetmiş olmakla, mahkememizden verilen Yargıtay, 6. Hukuk Dairesi'nin 06/10/2021 tarih ve 2021/643 Esas, 2021/643Karar sayılı bozma ilamı üzerine dosya mahkememizde işbu esas sayısını almış ve 09/06/2022 tarihli celsede bozma kararına uyma kararı verilmiştir.

Esas davaya yönelik yapılan yargılamada ise, taraflarca delil olarak dayanılan sistem kullanma ve bağlantı anlaşmaları, karşılıklı keşide edilen ihtarname ve yazışma örnekleri, davaya konu fatura örneği ve diğer belgeler, dosyaya sunulmuştur.

Tüm deliller toplandıktan sonra dosya üzerinde elektrik mühendisi bilirkişi aracılığıyla inceleme yapılmak suretiyle 22/03/2016 tarihli rapor ile davalının itirazlarını karşılar şekilde 22/11/2016 tarihli ek rapor aldırılmıştır.

Taraflar arasında, davacı şirketin 4628 sayılı yasa çerçevesinde bölgesinde elektrik dağıtım ve perakende satış lisansına sahip bir tüzel kişilik olduğu, hisselerinin %100'ü TEDAŞ'a ait iken 28/06/2013 tarihi itibari ile özelleştirmenin bütünü ile tamamlandığıdavalı TEİAŞ'ın 4628 sayılı yasa çerçevesinde, Ulusal Elektrik İletim Sistemi sahip ve işletmecisi olduğu, iletim lisansı sahibi olduğu,

Taraflar arasında mevcut 28/01/2014 tarihli sistem kullanım anlaşmalarının, cezai şartlar başlıklı 10.maddesi uyarınca; davalı şirket tarafından davacı aleyhine 2011 yılı Şubat ayı ile ilgili, "Çekilen endüktif enerji/ verilen kapasitif reaktif enerjinin aktif enerjiye oranının" mevzuat ile belirlenen sınır değerlerini aştığının tespitine bağlı olarak, dava konusu ceza faturası düzenlenmiştir.

Taraflar arasındaki ihtilaf, cezaya ilişkin faturanın taraflar arasındaki anlaşma ve yasal mevzuata uygun olarak düzenlenip düzenlenmediğinin belirlenmesi noktasındadır.

02/12/2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan, 25/11/2020 tarihli 7257 sayılı Kanun'un 33. maddesi ile, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasına (ç) bendinden sonra gelmek üzere (d) bendi eklenmiş, buna göre "İletim sisteminin normal işletme koşulları içerisinde işletilmesi ile işletme güvenliği ve bütünlüğü üzerinde risk oluşturan durumlara ilişkin olarak bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerinin takibini yapmak, ihlal durumu tespit edilen tüzel kişilere sistem kullanım anlaşmasında düzenlenen ceza-i şartları ve diğer yaptırımları uygulamak"TEİAŞ'ın görev ve yükümlülükleri arasında gösterildikten sonra 6446 sayılı Kanun'a Ek madde 3 ile "8inci maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinin uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıklar idari yargıda görülür." hükmü eklenmiş, 46. madde ile de Kanun'un yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği düzenlenmiştir.

Bu bağlamda, 7257 sayılı Kanun ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerine ilişkin ceza-i şartlara ilişkin uyuşmazlıkların idari yargı yolunda görüleceği hükme bağlandığından yargı yoluna ilişkin bu değişikliğin usul hükmü niteliğinde olduğu, derhal ve kesinleşmemiş tüm uyuşmazlıkları da kapsar şekilde uygulanması gerektiği anlaşıldığından 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan "yargı yolunun caiz olmaması" nedeniyle davanın usulden reddine karar verilerek aşağıda yazılı olduğu şekilde hüküm kurulmuştur."

6. Davacı Türkiye Elektrik İletim A.Ş. vekili, taraflar arasında imzalanan sistem kullanım anlaşmasının ilgili hükmünün ihlal edildiği gerekçesiyle, 16/02/2011 tarihli ve 252.340,88 TL tutarlı ceza fatura bedelinin fatura alacaklarına son ödeme tarihinden itibaren 6183 sayılı Kanun'un 51. maddesinde belirtilen gecikme zammının KDV'si ile birlikte tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

7. **Ankara 24. İdare Mahkemesi 12/01/2023 tarih ve E.2023/30 sayılı kararı**ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...uyuşmazlıkta, davalı mevkiinde kamu kuruluşu niteliği taşımayan Kaptan Demir Çelik Endüstirisi ve Ticaret A.Ş.'nin olması karşısında, idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan sözetmek olanaksız olduğundan; uyuşmazlığın, özel hukuk hükümlerine, göre görüm ve çözümün de adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim; benzer bir uyuşmazlığa ilişkin olarak; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 23/12/2019 tarih ve E:2019/797, K:2019/845 sayılı kararı da bu yöndedir.

Diğer taraftan; Kaptan Demir Çelik Endüstirisi ve Ticaret A.Ş. tarafından, iş bu davanın da konusunu oluşturan 16.02.2011 tarihli, J-572352 sıra numaralı ve 252.340,88-TL bedelli faturanın iptali istemiyle Ankara 9. İdare Mahkemesi'nin E:2022/2777 sayılı dosyası nezdinde açılan davada, Mahkeme'nin 28/12/2022 tarih ve K:2922 sayılı kararıyla iptal kararı verilmiştir."

III. İLGİLİ HUKUK

8.2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

9. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "*İletim faaliyeti*" başlıklı 8. maddesine 25/11/2020 tarihli ve 7257 sayılı Kanun'un 33. maddesi ile eklenen 2. fıkranın (d) bendinde; "*İletim sisteminin normal işletme koşulları içerisinde işletilmesi ile işletme güvenliği ve bütünlüğü üzerinde risk oluşturan durumlara ilişkin olarak bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerinin takibini yapmak, ihlal durumu tespit edilen tüzel kişilere sistem kullanım anlaşmasında düzenlenen cezai şartları ve diğer yaptırımları uygulamak,*" TEİAŞ'ın görev ve yükümlülükleri arasında sayılmıştır.

10. Aynı Kanun'un ek 3. maddesi şöyledir:

"(Ek:25/11/2020-7257/39 md.)

(1) 8 inci maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinin uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıklar idari yargıda görülür. "

11. Belirtilen maddeler 02/12/2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 10/07/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmekte ise de; adli yargı dosyasında asıl davanın, ...Endüstrisi ve Ticaret A.Ş. vekili tarafından, sözleşmenin tarafı olan TEİAŞ tarafından düzenlenen 16/02/2011 tarihli ve 252.340,88 TL bedelli ceza faturasından dolayı borçlu olmadığının tespiti için Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2015/569 sayılı dosyasında açılan menfi tespit davası olduğu; birleşen davanın ise Türkiye Elektrik İletim A.Ş. vekili tarafından, 16/02/2011 tarihli ve 252.340,88 TL tutarlı ceza fatura bedelinin tahsili için İstanbul Anadolu 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2015/1212 sayılı dosyasında açılan alacak davası olduğu ve her iki dosyanın Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2015/569 sayılı dosyasında birleştirilmesine ve yargılamanın bu dosya üzerinden yürütülmesine karar verildiği yine Türkiye Elektrik İletim A.Ş. vekili tarafından, 16/02/2011 tarihli ve 252.340,88 TL tutarlı ceza fatura bedelinin tahsili istemiyle ....Endüstrisi ve Ticaret A.Ş. aleyhine idari yargı yerinde dava açıldığı; tarafları, konusu ve sebebi aynı olan idari yargı dosyası ile adli yargı dosyası ile birleşen İstanbul Anadolu 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2015/1212 sayılı dosyası arasında olumsuz görev uyuşmazlığının doğduğu, usule ilişkin bir noksanlığın bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, taraflar arasında imzalanan sistem kullanım anlaşmasının ilgili hükmünün ihlal edildiği gerekçesiyle, 16/02/2011 tarihli ve 252.340,88 TL tutarlı ceza fatura bedelinin fatura alacaklarına son ödeme tarihinden itibaren 6183 sayılı Kanun'un 51. maddesinde belirtilen gecikme zammının KDV'si ile birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

15. Somut olayda, ...Endüstrisi ve Ticaret A.Ş. vekili tarafından, taraflar arasında sistem kullanım anlaşması bulunmasına rağmen TEİAŞ'nin 16/02/2011 tarihli ve 252.340,88 TL bedelli ceza faturası gönderdiğini, ceza miktarının

fahiş olduğunu ileri sürerek, davaya konu faturadan dolayı şirketin borçlu olmadığının tespiti için Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2015/569 sayılı dosyasında menfi tespit davası açıldığı; Türkiye Elektrik İletim A.Ş. vekili tarafından ise, taraflar arasında imzalanan sistem kullanım anlaşmasının ilgili hükmünün ihlal edildiğinden bahisle 16/02/2011 tarihli ve 252.340,88 TL tutarlı ceza fatura bedelinin tahsili için İstanbul Anadolu 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2015/1212 sayılı dosyasında alacak davası açıldığı; bilahare dosyalar arasında hukuki ve fiili bağlantı bulunduğu gerekçesiyle dava dosyalarının Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2015/569 sayılı dosyasında birleştirilmesine ve yargılamanın bu dosya üzerinden yürütülmesine karar verildiği, bu mahkemece yapılan yargılama neticesinde uyuşmazlığın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle asıl ve birleşen dava bakımından yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar verildiği ve kararın kesinleştiği; diğer taraftan Türkiye Elektrik İletim A.Ş. vekili tarafından, taraflar arasında imzalanan sistem kullanım anlaşmasının ilgili hükmünün ihlal edildiği gerekçesiyle, 16/02/2011 tarihli ve 252.340,88 TL tutarlı ceza fatura bedelinin tahsili istemiyle ....Endüstrisi ve Ticaret A.Ş. aleyhine idari yargı yerinde dava açıldığı anlaşılmıştır.

16. Uyuşmazlık Mahkemesince, Türkiye Elektrik İletim A.Ş. vekili tarafından, taraflar arasında imzalanan sistem kullanım anlaşmasının ilgili hükmünün ihlal edildiğinden bahisle, 16/02/2011 tarihli ve 252.340,88 TL tutarlı ceza fatura bedelinin tahsili istemiyle ....Endüstrisi ve Ticaret A.Ş. aleyhineaçılan (tarafları, konusu ve sebebi aynı olan) idari yargı dosyası ile adli yargı dosyası ile birleşen İstanbul Anadolu 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2015/1212 sayılı dosyası arasında olumsuz görev uyuşmazlığının doğduğu anlaşılmıştır.

17. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

18. Bununla birlikte, davalı ....Endüstrisi ve Ticaret A.Ş. yönünden ortada iptal talebine konu bir idari işlemin bulunmadığı, yine bu şirketin idari eylem veya işleminden kaynaklı bir menfaat ihlalinin ve kişisel hakkın doğrudan bozulmasının söz konusu olmadığı, dolayısıyla davalı yönünden idari yargı yerinde açılmasını gerektirir bir dava türünün mevcut olmadığı da açıktır.

19. Ayrıca, idari yargıda husumet kamu düzenindendir ve kendisine karşı dava açılan taraf, davalı mutlaka idare olmalıdır. Yani idari davalarda, davalı her zaman idaredir.

20. Yukarıda yer verilen 6446 sayılı Kanun'un 8. maddesinin 2. fıkrasının (d) bendi ile bu bendin uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargıda görüleceği yönündeki Ek 3. maddesinin açık hükmü ile bu düzenlemeden önce genel hükümlere göre özel hukuk tüzel kişisi Kaptan Demir Çelik Endüstrisi ve Ticaret Anonim Şirketine karşı dava açılmış olması hususlarının birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

21. Buna göre, davanın açıldığı tarihte davalı mevkiinde kamu tüzelkişiliği niteliğini haiz olmayan Kaptan Demir Çelik Endüstrisi ve Ticaret Anonim Şirketinin olması karşısında, davalı bakımından idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmenin imkânsız olduğu anlaşıldığından, genel hükümlere göre açılmış davadaki uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi ve çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Ankara 24. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 09/06/2022 tarih ve E.2022/21, K.2022/424 sayılı görevsizlik kararının birleşen (İstanbul Anadolu 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2015/1212 Esasında kayıtlı iken) dava yönünden kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 24. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 09/06/2022 tarih ve E.2022/21, K.2022/424 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ birleşen (İstanbul Anadolu 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2015/1212 Esasında kayıtlı iken) dava yönünden KALDIRILMASINA,

10/07/2023 tarihinde,OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nigün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN